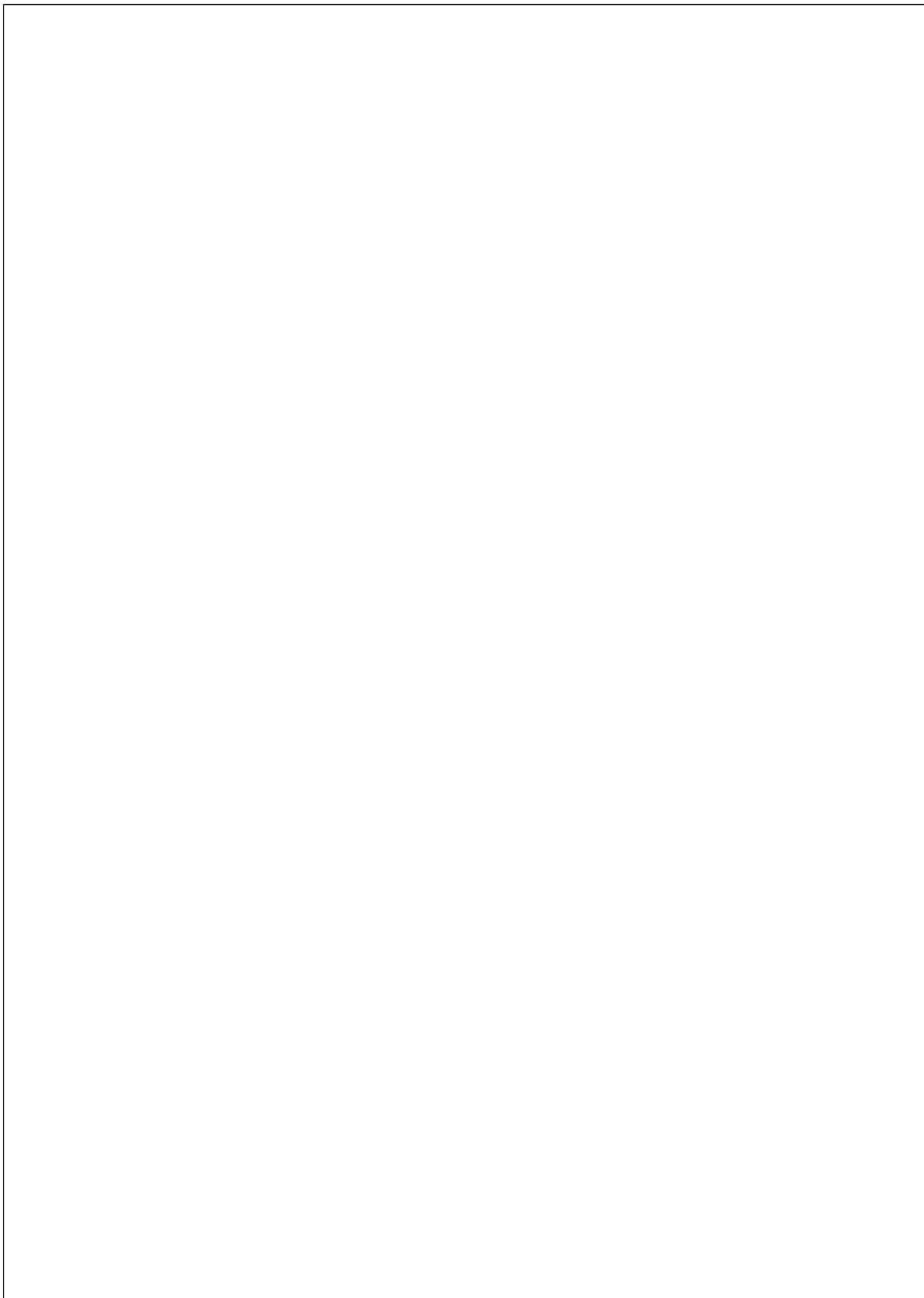

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/229236,Droga-i-dziedzictwo-Dzieje-rodziny-MoszoroCamino-y-Legado-Historia-de-la-Familia.html>
27.02.2026, 05:10

„Droga i dziedzictwo. Dzieje rodziny Moszoro/Camino y Legado. Historia de la Familia Moszoro” – w Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich we Wrocławiu

16 września 2025 r. w Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich we Wrocławiu odbył się wernisaż przygotowanej przez Archiwum IPN wystawy „Droga i dziedzictwo. Dzieje rodziny Moszoro / Camino y Legado. Historia de la Familia Moszoro”. Ekspozycja przybliżyła przeszło stuletnią historię rodziny Moszoro – polskich emigrantów z Kresów Wschodnich II Rzeczypospolitej, którzy po II wojnie światowej osiedlili się w Argentynie.

16.09.2025

[Kresy](#)

Na uroczystości pojawiło się wielu znamienitych gości, m.in.: ambasador Argentyny w Polsce Alicia Irene Falkowski, członkowie rodziny Moszoro: Bartłomiej, Antoni i Stefan Moszoro oraz Krzysztofa i Agata Szkarłat, którzy przekazali bezcenne dokumenty do zbiorów Instytutu w ramach projektu Archiwum Pełne Pamięci, zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma, dyrektor Archiwum IPN i współkuratorka wystawy Marzena Kruk, dyrektor Oddziału IPN we Wrocławiu dr hab. Kamil Dworaczek, dyrektor Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu dr Łukasz Kamiński oraz jego zastępca – dr Marek Mutor. Uroczystość prowadziła redaktor Agnieszka Oszczyk.

Po powitaniu zebranych gości oddała głos dr. Łukaszowi Kamińskiemu. Dyrektor Ossolineum zwrócił uwagę na uniwersalny wymiar historii rodziny Moszoro:

- Ktoś mógłby zadać dwa pytania. Pierwsze mogłoby brzmieć, dlaczego w Ossolineum? Ossolineum od samego początku dokumentuje polską historię, dokumentuje polskie ziemie. Jeśli mówimy o polskiej migracji, mamy tu znakomite kolekcje. Drugie pytanie, dlaczego dzieje tej rodziny? Państwa losy symbolizują znane szerzej zjawisko. Są to losy dziesiątek tysięcy Polaków, którzy podczas II wojny światowej wbrew własnej woli zostali zmuszeni do emigracji. Odpowiedzi można dawać wiele. Ja widzę jedną podstawową. Rodzina Moszoro zadbała o pamięć, o gromadzenie pamiątek własnej historii. Dzięki temu możemy z tego wielkiego zbioru wybrać jakieś elementy i zbudować narrację. To jest narracja uniwersalna. Opowiada o szerszym zjawisku, ale na przykładzie konkretnych ludzi i wyborów.

Zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma podkreślił znaczenie zachowania polskości na emigracji:

- Kiedy przyszedł ten czas, kiedy skończyła się wojna, ale nie skończył się jeszcze czas zniewolenia dla Polski, rodzina Moszoro wybrała emigrację, ale na tej emigracji nie zatraciła polskości, nie zatraciła miłości do ojczyzny. Takim pięknym świadectwem naszych bohaterów jest ta rodzina, w której dzisiaj wszystkie dzieci pięknie mówią po polsku, są obywatelami Argentyny i poczuwają się do tego, że są także Polakami. Za to należą się podziękowania dla rodziców, że tę polskość uratowali i przekazują ją kolejnym pokoleniom. To nie zawsze ma miejsce.

Ambasador Argentyny w Polsce Alicia Irene Falkowski wskazała na doniosłą rolę instytucji, które przygotowały wystawę i zorganizowały wydarzenie. Zwróciła uwagę, że dzięki ich pracy pielęgnowana jest pamięć o przeszłości oraz podejmowany jest trud, by ocalić prawdę i przekazywać ją dalej.

Dyrektor Archiwum IPN Marzena Kruk w swoim wystąpieniu podziękowała rodzinie Moszoro za udostępnienie pamiątek i dokumentów głęboko związanych z ich historią. Zaznaczyła, że dzięki takim autentycznym świadectwom młodzież może poznawać historię w sposób bardziej namacalny i rozumiały niż poprzez suche zapisy w podręcznikach, co pozwala im łatwiej utożsamiać się bohaterami minionych dziejów i dogłębniej przeżywać ich losy.

W imieniu rodziny głos zabrał Antoni Moszoro, najstarszy syn Kazimierza i Ludmiły, który podkreślił, że „emigranci stali się ambasadorami wartości wyniesionych z Polski, które nieśli i bronili poza jej granicami. Widzę w tym misję swojego pokolenia i tych, które nadejdą”.

Część artystyczną wydarzenia uświetnił Michał Karol Szymanowski, który na fortepianie wykonał między innymi utwory Fryderyka Chopina.

Po koncercie uczestnicy spotkania zostali zaproszeni do zapoznania się z ekspozycją, po której gości oprowadzały jej kuratorki: Marzena Kruk, Agnieszka Sodel i dr Justyna Staroń.

Wernisaż odbył się w niezwykle wzruszającej, podniosłej oraz serdecznej atmosferze. Uczestnicy podkreślali, że stał się on wyjątkowym świętem pamięci i polskości, pełnym wspomnień i pozytywnych emocji.

Wystawa przedstawia losy Kazimierza Moszoro – działacza narodowego, inżyniera, żołnierza Wojska Polskiego i Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie – oraz jego żony Ludmiły z Dąbrowskich, harcerki, studentki Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, członkini konspiracji narodowej, więźniarki KL Auschwitz i KL Ravensbrück. Po wojnie wyjechali oni do Argentyny, gdzie w Rosario zaangażowali się w życie polonijne oraz dbali o zachowanie języka, kultury i wartości ojczystych. Tę miłość do Polski przekazali swoim dzieciom – córce Julii Barbarze oraz synom: Antoniemu Romanowi, Bartłomiejowi Stanisławowi i Stefanowi Aleksandrowi. Losy rodziny Moszoro stanowią obraz doświadczeń wielu Polaków, których młodość i plany zostały zniweczone przez II wojnę światową i następującą po niej sytuację polityczną.

Ekspozycja prezentuje nie tylko dokumenty i fotografie, lecz także unikalne pamiątki rodzinne oraz artefakty ocalałe z wojennej tułaczki, takie jak nieśmiertelniki, manierka Kazimierza czy modlitewnik Ludmiły z futerałem własnoręcznie uszytym z obozowego koca w Auschwitz. Wśród wyjątkowych eksponatów znajdują się również niepokazywane wcześniej amatorskie filmy dokumentujące szlak bojowy 1. Dywizji Pancerniej gen. Stanisława Maczka. Nakręcił je Eugeniusz Siedlecki – przyjaciel rodziny Moszoro i uczestnik tych wydarzeń. Plansze i opisy przygotowano w dwóch językach – polskim i hiszpańskim.

Wystawa Archiwum IPN jest wyrazem pamięci i wdzięczności wobec wszystkich polskich rodzin, które w wyniku dramatycznych wydarzeń II wojny światowej musiały rozpocząć życie na emigracji. Przypomina, że pamięć o losach polskich rodzin rozproszonych po świecie jest wciąż żywa i warta ocalenia.

Ekspozycja będzie prezentowana do 5 listopada 2025 r. w Auli Ossolineum przy ul. Szewskiej 37

we Wrocławiu. Już niedługo materiały wideo z uroczystości będą dostępne na kanale IPN Wrocław.

Relacja z wernisażu

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Wrocław

Kresy

Wystawa

Powiązane wiadomości

„Wspomnienia rodzinnego domu” – spotkanie towarzyszące wystawie „Droga dziedzictwo. Dzieje rodziny Moszoro / Camino y Legado. Historia de la familia Moszoro” – Wrocław, 19 września 2025